

RÕUGE TAASAVASTATUD JEESUS

Grete Ots, Maris Allik

2012. a leidis EELK Rõuge Maarja kogudus remondi käigus oma kiriku põõningult rulli keeratult suuremõotmelise joonistuse, millel on kujutatud okaskrooniga Jeesust. Kolm aastat hiljem jõudis teos Eesti Vabaõhumuuseumi konserveerimis- ja digiteerimiskeskusse Kanut, kus see konserveeriti ja valmistati ette eksponeerimiseks.

Portreejoonistuse autor on teadmata. Joonistuse allservas on küll signatuur, ent see on säilinud ainult osaliselt ja seetõttu loetamatu. Joonistusel kasutatud motiiv on laialt levinud ja palju reprodutseeritud Guido Reni „Ecce Homo“. Rõuge lähedal Pindi kirikus leidub sama motiiviga, aga väiksemate mõõtudega I. Wessarti sõejoonistus. Kas joonistused on omavahel kuidagi seotud, pole teada.

Ka joonistuse loomise aeg on ebaselge, spekulereida võib, et see on valminud 1930. aastail. Olemas on üksnes fotomaterjal aastast 1960, kus teos on raamitult eksponeeritud kiriku kantsli taga orvas.

Portree on joonistatud pingupapile mõõtmetega 2,5 × 3,7 meetrit. Lasuurselt valgeks krunditud taustal on kujutatud Jeesuse portree, mille figuur on detailselt läbi töötatud, selle suhtes ebaseaduslikult suur rüü on aga üksnes visandatud. Tööle annab lõpetamata ilme näo ümber olev hariliku pliatsiga veetud ruudustik.

Kogudus soovis teost taas kiriku seinal eksponeerida, aga enne tuli see konserveerida. Põõningul rullis seisnud joonistus oli väljastpoolt kattunud tugeva mustusekihiga ja niiskuse toimel olid tekkinud ka voolujooned. Korduva lahti- ja kokkurullimise tagajärjel oli pappmaterjal risti- ja

pikisuunaliste murdejoontega kahjustunud. Ainuke suurem kadu asus teose paremas allservas, mille tõttu on kadunud ka osa signatuurist.

Konserveerimisel joonistus puhastati ja sirutati, rullimisest tekkinud deformatsioonid toestati ning puuduolev nurk asendati sobiva paranduspaberiga. Konserveerimismaterjalide valikul lähtuti kiriku niiskest kliimast: kasutati sünteetilisi materjale, et vältida bioloogilise kahjustuse teket ja levikut kirikus.

Kuna joonistust oli varem eksponeeritud raamituna ja suuremõotmeline pabermaterjal oli oma raskuse tõttu keskelt välja veninud, otsustati edaspidise deformeerumise vältimiseks taustata kogu teos sünteetilise kiudkangaga. Lisaks liimiti joonistuse servadesse tugevast paberist pikendused, mille abil sai teose kinnitada alusraami külge. Raamistuse tagakülg kaeti niiskuse tõkestamiseks plastiga (Makrolon), et kiviseinast kanduv niiskus ei ohustaks joonistuse materjale otseselt ja teos säiliks võimalikult püsivates kliimatingimustes. Ka koguduse esindajaid juhendati, kuidas tingimusi jälgida.

Taustamine ja raamimine võeti ette kohapeal, Rõuge koolimajas ja kirikus, sest sirutatult ja raamitult ei oleks teos enam Kanuti ustest-akendest välja mahtunud.

Kohalik sepp valmistas ja paigaldas kirikuseina joonistuse algsele kohale uued riputuskonksud ja toed. Oma kohale tagasi tõsteti Jeesus kümne mehe jõuga 2016. a suvel (vt fotot lk 63).

(1)

(2)

(1) Jeesusega silmitsi. Fotod Eesti Vabaõhumuuseumi konserveerimis- ja digiteerimiskeskuse Kanut pildipank (2) Joonistuse esmane puhastamine konserveerimiskeskuses